

DEPREM KÜLTÜRÜNÜN

Geliştirilmesi

Hazırlayanlar

Dicle Kortantamer

Ayşe Özsoy

Ferhan Saniye Palaz

Tasarım

Kurtuluş Karaşın

Kapak Fotoğrafı

www.esa.int/by/Pleiades_Neo

Baskı

Altan Matbaası

Birinci Baskı, 250 Adet, Aralık 2023 Ankara

KALKINMA
ATÖLYESİ

UNIVERSITY OF LEEDS

5

ÖZET

6

ARKA PLAN

11

TEMEL HUSUSLAR

18

GELECEĞE DAİR

 zet

Deprem kültürü, deprem sonrası bir afete yanıt vermekten ya da yeni deprem ihtimallerini tartışmaktan çok daha fazlasını ifade eder. Hangi davranışlara önem verdiğimiz, müşterek mek nlara nasıl bir değer verdiğimiz, neleri hatırladığımız ve öğrendiğimiz, zaman içinde kendimizi nasıl yeniden keşfettiğimiz gibi faktörler deprem kültürü hakkındaki herhangi bir konuşmada anahtar rol oynar.

Prof. Dr. İlhan Tekeli'nin yakın zamanda hazırladığı bir raporda vurguladığı gibi, 6 şubat 2023'te Türkiye'de (ve Suriye'de) büyük yıkıma yol açan Kahramanmaraş merkezli depremler, 1999 Gölcük Depremi'ndeki yıkıcı deneyimimize rağmen, deprem kültürünün eksikliğiyle y zleşmemizi sağladı.

Bu yüzleşmeden yola çıkararak Türkiye'de deprem kültürünün geliştirilmesi için gerekli temel unsurları ve süreçleri tanımlamak üzere 25-26 Mayıs 2023'te Ankara Kent Konseyi'nde iki günlük çok disiplinli, çok sektörlü bir uluslararası  alıştay düzenledik.  alıştay aracılığıyla; yeni aktörler, yeni pozisyonlar ve yeni sorumluluklar tarafından katalize edilen kolektif eylemin güçlü bir deprem kültürü geliştirmek için önemli olduğunu gördük. Kolektif eylemin, deprem kültürünün beş temel unsuruna yönelik geliştirilmesi gerektiği ortaya çıktı: (1) toplumsal bellek, (2) mek n temelli yaklaşımlar, (3) iletişim, (4) iyileştirci alanlar ve (5) inovasyon. Bu unsurların oluşturulabilmesi için kullanılabilecek bir dizi kolektif eylem stratejisi aşağıda temel hususlar bölümünde açıklanmıştır. Bu hususların, bir deprem kültürünün geliştirilmesine katkıda bulunmak isteyen kişiler, gruplar ve kamu, özel veya üçüncü sektör kurumları için ilham verici veya belki de bir başlangıç noktası olmasını temenni ediyoruz.

Çalıştayın kendisi; deprem kültürünün geliştirilmesine katkıda bulunmak için yola çıkmış kendi kendine organize olabilen bir kolektif eylem deneyidir. Deneyimlerimiz bunun zorlu bir süreç olduğunu gösterdi. Sosyal sermaye ve karşılıklı güven, bu sürecin temel bileşenlerini oluşturdu. Buna rağmen, farklı bakış açılarını ve öncelikleri kendi kendine organize olabilen bir dinamikle bir araya getirmek önemli ölçüde açık fikirli ve özverili olmayı gerektirdi. Ancak bu şekilde yaratıcı öngörü ve nüanslara önem veren bir anlayış mümkün oldu.

Arka Plan

Kolektif eylemimiz, deprem felaketlerine verilen tipik yanıtların ötesine geçme yönündeki ortak arzumuzdan doğdu. Bu tipik yanıtlar genelde iki konuya odaklanır:

- 1) teknolojik c z mler ( rneğin depreme dayanıklı konut üretimi),
- 2) toplumsal adaletsizlik, yerel kimlik ve kültürel mirasın kaybı gibi riskleri beraberinde getiren tepeden inme ve tek tip kent-sel planlama.

Kolektif eylemimizin başlangıç noktasını tam olarak ortaya koymak zor. Birkaç olayın bir araya gelmesi, bu  alıştayı düzenlemek için yeterli momentumun oluşmasını sağladı. Depremden hemen sonra Kalkınma Atölyesi etkilenen bölgeye insani yardım ulaştırılmasında aktif bir rol oynuyordu ve Prof. Dr. İlhan Tekeli'nin deprem ve yeniden yapılanma süreçlerine ilişkin mevcut d ş ncelerimizdeki fay hatlarını vurgulayan  alıřmalarını¹ yayınlamıştı. Aynı dönemde Dr. Dicle Kortantamer, Leeds Üniversitesi Mühendislik ve Fizik Bilimleri Fakültesi'nden, deprem sonrası afet iyileştirme ve yenileme üzerine uluslararası, çok disiplinli, sektörler arası bir  alıştay düzenlemek için bir finansman sağlama fırsatı bulmuştu ve Kalkınma Atölyesi ile temasa geçti. Böylece bu  alıştayı organize eden küçük ve gönüllü bir ekip² harekete geçti.

Çalıştayın derinlemesine tartışmalara vesile olabilmesini sağlamak amacıyla katılımı, organizasyon ekibi hariç 20 kişiyle sınırladık. Başta yakın çevremizden, Prof. Dr. İlhan Tekeli'nin meslektaşlarından ve Kalkınma Atölyesi ekibi ile Dr. Dicle Kortantamer'in temas kurduğu kişileri davet ettik. Disiplinler arası katılımı sağlamak için daha geniş çaplı ilişkilerimize yöneldik ve katılımcılarımıza başka kimleri davet etmemiz gerektiğini sorduk. Örneğin, Prof. Dr. Ulaş Sunata'nın deprem sosyolojisi derslerine katılan ekip üyelerimizden biri kendisini çalıştaya davet etti. Yine bu ders aracılığı ile tanıştığımız Hatay'dan Dr. Zehra Güngördü'y  yerelin sesi olması için dahil ettik.

¹ Tekeli, İ., "Kent Planı Karşısında Yurttaşlık", KA Akademi, Kalkınma Atölyesi, Sayı 5, 2023 (www.ka.org.tr/dosyalar/file/Yayinlar/KA-Akademi/kaakademi%205.pdf); "Kahramanmaraş Depremi Sonrasında", KA Akademi, Kalkınma Atölyesi, Sayı 6, 2023 (www.ka.org.tr/dosyalar/file/Yayinlar/KA-Akademi/KA_AKADEMI_S6.pdf); "Yaşamda Kamusal ve  zel Alan Ayrımı", KA Akademi, Kalkınma Atölyesi, Sayı 7, 2023 (www.ka.org.tr/dosyalar/file/Yayinlar/KA-Akademi/KA_AKADEMI_S7.pdf); "Kapalı Plandan Açık Plana", KA Akademi, Kalkınma Atölyesi, Sayı 8, 2023 (www.ka.org.tr/dosyalar/file/Yayinlar/KA-Akademi/KAA-AKADEMI_S8.pdf)

² Dicle Kortantamer, Ayşe  zsoy, Ferhan Saniye Palaz, Jan Byckowski

Çalıştay  zenleme ekibi olarak birbirimizle daha önce hiç tanışmamıştık. Atölye gündemini oluştururken farklı dünya görüşlerimiz gün yüzüne çıktı. Gündemi birkaç kez yineledikten sonra, üç grup çalışması ile aşamalı olarak kavramdan eyleme geçmeyi kararlaştırdık. Amacımız bilgi üretimi ve deneyim paylaşımı sürecini teoriden pratiğe doğru yönlendirmektir. Çalıştayı  zenlemek için kısıtlı bir zamanımız olduğu için en önemli konuya odaklandık. Tekeli'nin rehberliğinde ve Türkiye'nin son yüzyılda yaşadığı 7.0 şiddetinin üzerindeki çok sayıda depreme rağmen toplumun depremle başa çıkma konusunda verdiği mücadeleyi göz önünde bulundurarak "deprem kültürü" kavramına odaklanmaya karar verdik. Amacımız, henüz yeterince gelişmemiş olan bu kavramı deprem konusunda süregelen tartişmalara ve eylemlere d hil etmektir. Deprem kültürü kavramını tek bir çalıştayda geliştirmenin mümkün olmadığının farkındaydık. Bu nedenle, depremle ilgili tartişmaları ve eylemleri, deprem kültürünün gelişimini de içerecek şekilde genişletmek için bir zemin oluşturmaya odaklandık. Böyle bir kavramın yararlı olup olmadığını, sosyal ve teknik yönlerinin nasıl bir araya getirilebilece ini, böyle bir kültürün temel unsurlarının neler olduğunu ve nasıl yaygın bir şekilde benimsenebilece ini sorgulayarak işe başladık.

Bu kaygıları göz önünde bulundurarak, grup çalışmalarına rehberlik etmesi amacıyla aşağıdaki soruları belirledik:

Etkinlik 1: Deprem kültürü ne demektir? (*Deprem kültürünün temel unsurları nelerdir? Hangi aktörler deprem kültürü ile nasıl ilişkilidir?*)

Etkinlik 2: Depremi tanımlanan unsurlarına ilişkin güçlü ve zayıf yönler nelerdir ve bunlara yanıt vermek için hangi stratejilere ihtiyaç vardır?

Etkinlik 3: Belirlenen stratejilerin hayata geçirilmesi için ne tür kolektif eylemler gereklidir?

Bu etkinliklerin her biri için üç gruba ayrılmaya ve her bir etkinlikten sonra Profesör Dr. İlhan Tekeli'nin rehberliği ve desteğiyle fikirlerimizi paylaşmak, keşişen ve ayrılan noktaları belirlemek ve bunları tartişmak üzere tekrar bir araya gelmeye karar verdik. Çalıştayda Türkçe bilmeyen katılımcılarımız olacağı için dil konusunu da ele aldık. Katılımcıların görüşlerini kendi dillerinde paylaşmalarının önemli olduğu konusunda hemfikir olduğumuz için üç gruptan birinin İngilizce, diğer iki grubun ise Türkçe çalışmasına karar verdik. Yine de genel tartişma oturumları için bir çözüm bulmamız gerekiyordu. Türkçe bilmeyen sadece iki katılımcımız olduğunu göz önünde bulundurarak, bu oturumlar sırasında katılımcılara tercümanlık yapması için bir doktora öğrencisinin desteğini aldık.

Çeşitli yöntemlerle hem organizasyona hem de çalıştaya katılımı eşitlik sağlamaya çalıştık. Çalıştay  zenlenirken yapılan işleri eşit olarak paylaştık. Grup çalışmalarında

tüm katılımcılara düşüncelerini sunma fırsatı verdik, grupların kolaylaştırıcıları da grup tartişmalarında herkesin söz sahibi olmasını sağladı. Raporumuzun güvenilir olması için hem her grup için hem de tüm  alıştay için birer kişiye not almaları için belirledik. Bu sayede serbest tartişmalardan elde ettiğimiz temel görüşleri güvenilir bir şekilde kayda ge irebildik. Ayrıca,  alıştayımıza sürdürülebilirlik unsurlarını da dahil ettik; öğle yemeklerini yerelden tedarik ettik ve katılımcıların mümkün olduğunca tren veya toplu taşıma araçlarını kullanmalarını teşvik ettik.

Yaklaşık üç aylık bir hazırlık sürecinin ardından,  alıştay'ı Leeds Üniversitesi M hen-dislik ve Fizik Bilimleri Fakültesi ve Kalkınma Atölyesi işbirliğiyle 25-26 Mayıs 2023 tarihlerinde Ankara Kent Konsey'i'nde gerçekleştirdik. Başlangıçta herkes, her katılımcının    gruptan birine katılması ve her grubun grup çalışması faaliyeti için tanımlanan temel soruları tartişırken istediği gibi organize olması ve notlar almasını içeren çalıştayın kendi kendine yapılanma yönleri konusunda biraz endişeli görünüyordu. Düzenleme ekibi olarak biz de farklı gruplardaki tartişmaların bir araya getirildiğinde bir bütün olarak anlam kazanıp kazanmayacağı konusunda endişeliydik. Ancak bu endişe ve gerginlik, tüm gruplar yoğun bir şekilde etkileşime girmeye başlayınca ve hatta bazen kahve veya yemek molası çağrılarımıza rağmen tartişmaya devam ettiklerinde hızla ortadan kalktı.

Grup 1* Anlı Ataöv (kolaylaştırıcı), Ayşe  zsoy, Beste Avcı Türkoğlu, Ertan Karabıyık, Funda Erkal, Murad Tiryakioğlu,  zg r  etinkaya, Saime     r mez, Ulaş Sunata

** alfabetik sırayla, bazı katılımcılar çalıştayın sadece bir kısmında bize katılabildiler.*

Grup 2* Buğrahan Basmaz  lmez,  iğdem Aksu, Ecehan Balta, Emine Yetişkul, Ferhan S. Palaz (kolaylaştırıcı), İlhan Tekeli, İlke  zt rk, Savaş Zafer şahin, Serap Koydemir, Zehra Güngördü

** alfabetik sırayla, bazı katılımcılar çalıştayın sadece bir kısmında bize katılabildiler.*

Grup 3* Dicle Kortantamer (kolaylaştırıcı), Esen  evik, Hatice Kübra Karakaya, Jan Byczkowski, Koray Velibeyoglu, Nick Marshall,  zg r Kur , Sibel Kalaycioğlu, Tuğba Yıldırım, Vasilis Sarhosis

** alfabetik sırayla, bazı katılımcılar çalıştayın sadece bir kısmında bize katılabildiler.*

Birden fazla disiplinin (şehir planlama, sosyoloji, proje yönetimi, yapı/deprem mühendisliği, inovasyon), sektörün (sivil toplum kuruluşları,  niversiteler, özel kuruluşlar) ve yerelin (deprem bölgesi, Türkiye içindeki veya dışındaki diğer yerler) bilgisini bir araya getirmek kolay olmadı. Örneğin, yapı mühendisliği perspektifinden bakıldığında, yapının güçlendirilmesi ve potansiyel deprem kuvvetlerine karşı koyması yoluyla binaların çökmesi   lenerek can kaybı en aza indirilmekte. Dolayısıyla, bunun kolektif eylem mekanizmaları aracılığıyla yerel kimliği ve dayanıklılığı koruyacak ve destekleyecek şekilde nasıl yapılabilceğini tartıştık. Bu şekilde, akademik veya pratik bilgilerimizin kabul edilmiş varsayımlarını sorgulamak için etkin bir diyalog içine girdik. Depremden etkilenen bölgeyi desteklemeye yönelik ortak motivasyonumuz, bu diyalogun gerçekleşmesinde kilit bir rol oynadı. Raporda da göreceğiniz üzere,  alıştay sayesinde birbirini tamamlayan ancak farklı fikirler geliştirmeyi başarabildik. Katılımcıların fikirlerini özgürce dile getirmesi amacıyla esnek planlanan bir çalıştayda katılımcı yöntemin işlediğini gördük.

Bir depremzede ve deprem bölgesinde çalışan bir akademisyen olarak bu  alıştay, depremden sonra katıldığım ilk entelektüel etkinlik oldu. Sahada yaşanan durumu paylaşmanın üzerimde iyileştirici bir etkisi oldu. Kendimi yeniden üretken olmak için motive olmuş hissettim. Leeds  niversitesi'ne ve Kalkınma Atölyesi'ne beni paydaş olarak d hil ettikleri için teşekkür ederim."

Zehra Güngördü

Temel Hususlar

Kolektif eylemi deprem kültürünün geliştirilmesi için gereken kilit süreç olarak tanımlıyoruz ve söz konusu kültürün beş temel unsuruna dikkat çekiyoruz:

toplumsal bellek

mek n temelli yaklaşımlar

iletişim

iyileştirici alanlar

inovasyon

Deprem kültürünün geliştirilmesi yeni kavramlar, yeni aktörler, yeni pozisyonlar ve yeni sorumluluklar gerektiriyor. Afetlerde gördüğümüz yerel ve uluslararası kolektif eylem örnekleri bunun depreme hazırlık ve müdahale kapasitemizi artıran güçlü bir örgütlenme biçimi olduğunu gösteriyor. Yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının (STK), akademisyenlerin, özel kuruluşların, medyanın ve sanatçıların deprem kültürünü geliştirmek için kolektif eyleme katılmalarını veya kolektif eylemin birer katalizörü ya da destekçisi olarak üstlenebilecekleri yeni konum ve sorumlulukların neler olduğunu düşünmelerini öneriyoruz.

Bu bölümde,  alıştayımız aracılığıyla belirlediğimiz deprem kültürünün temel unsurları ele alıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz kolektif eylem, farklı grupların farklı unsurlara vurgu yapmasına veya bu unsurların ne anlama geldiğine ya da kolektif eylem yoluyla nasıl başarılabilirliğine dair farklı bakış açıları sunmalarını sağladı. Bu bölüm, bu temaları her bir gruptaki tartışmalarla ilişkili olarak sunarak zengin ve detaylı bir şekilde aktarmayı amaçlıyor.

Deprem kültürünün temel unsurları ve kolektif eylem için FIRSATLAR

Toplumsal Bellek

Çalıştayın birinci ve üçüncü grubu, toplumsal belleği deprem kültürünün temel bir parçası olarak ele aldı ve deprem felaketlerine ilişkin toplumsal bellek eksikliği konusuna vurgu yaptı. Bunu yaparken, gruplar dikkatini bu unsur ile ilgili belirli noktalara yöneltti.

Grup 1

Bu gruptaki tartişmalar, yaşadığımız acı olaylardan ders çıkarmamızı engelleyen ‘unutarak başa çıkma yönündeki kültürel eğilimimize’ dikkat çekti. Ayrıca, neyin, ne zaman ve neden olduğunu öğrenmek için gerekli olan önemli verilerin sıklıkla kaybolmasına veya büyük ölçüde dağılmasına neden olan dijital platformlara ve teknolojik çözümlere çok fazla güvenip g venmediğimiz sorusunu gündeme getirdi.

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- STK’lar, yerel yönetimler ve sanatçılar deprem müzeleri, filmler ve belgeseller gibi hafıza mek nları oluşturabilir. Bu şekilde bellek oluşturma, sosyo-ekonomik geçmişimizi hatırlamamıza ve aynı zamanda acı verici deprem felaketlerinin ardından iyileşmemize yardımcı olabilir.
- STK’lar, “hayat devam ediyor” duygusunu yaratan katalizör eylemler yoluyla kentsel mirası ve hafızayı yeniden canlandırabilir. Bu eylemler, hatırlamanın yanı sıra iyileşme ve yenilenme için bir kaynak olarak yerel mirasın yeniden canlandırılmasını veya kurtarılmasını içerebilir.

Grup 3

Gruptaki tartişmalar, depremlerin Antakya’yı daha önce de pek çok kez harap ettiği gerçeğinin yanı sıra, sadece yitip giden hayatlara saygı duymanın ve travmalarımızı iyi-

leştirmenin değil, aynı zamanda geçmiş bilgeliklerimizi ve hatalarımızı hatırlamanın ve bunlardan ders çıkarmanın önemine işaret etti. Buna ek olarak, toplumsal hafıza ile ilgili önemli soruları da belirledi: Yerleşim yerlerimizi nereye konumlandırmalıyız? Deprem hakkında nasıl konuşmalıyız? Depremle ilgili riskleri nasıl algıyoruz ve bunlara nasıl tepki veriyoruz? Deprem sonrası çok sayıda insanın başka yerlere g   etmesiyle ortaya çıkan sosyo-kültürel kayıpları nasıl  nleyebiliriz? Neleri yeniden kullanmalı veya azalmalıyız ( rneğın, bir depremden sonra hangi binaları muhafaza edip hangilerini yıkıyoruz, yerleşim yerindeki nüfus yoğunluğunu azaltmalı mıyız?)

Grup, kolektif eylem için aŗağıdaki  nerileri sundu:

- Üniversiteler, STK'lar ve meslek odaları, öğretmenler ve ebeveynler tarafından aktif olarak kullanılmak üzere yaŗayan müzeler oluŗturabilir,
- Medya,  niversiteler, yerel yönetimler, STK'lar ve toplumun  nde gelenleri, kaynaklar veya eylem çağrıları içeren broŗ rler veya YouTube videoları, filmler veya belgeseller oluŗturabilir,
- Destekçiler, yerel liderler, aktivistler ve toplumu etkileyenler, iyi uygulamaları toplumun her kesimiyle paylaŗabilir ve kilit karar alıcıları etkilemek için  alıŗabilirler.

Mek n Temelli Yaklaŗımlar

Her grup, mek n temelli yaklaŗımları deprem kültürünün temel bir unsuru olarak değerdendirdi, bununla birlikte her biri dikkatini farklı yönlere çevirdi.

Grup 1

Bu gruptaki tartıŗmalar, tüm yerel aktörleri davet eden kapsayıcı bir dille desteklenen, rasyonel ve duygusal bağlara dayanan yerel dayanıŗmanın önemine işaret etti. İnsanların  aresizlik hissinin, yerel deneyimlerin ve duyguların ötesine geçmesini sağlayacak şekilde bu dilin nasıl oluŗturulacaėına dair sorular gündeme getirdi. Bu grubun tartıŗmaları aynı zamanda depremden etkilenen bir bölgenin dayanıklılığı ve yenilenmesinde yerel üretim, özellikle de yerel tarımsal üretim, yerel zanaatkarların ve esnafın önemi vurguladı.

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- Deprem felaketi öncesinde, sırasında ve sonrasında aktif olan yerel bir ağı kurulması. Böyle bir ağı verimli olabilmesi için tercihen çocukluktan itibaren katılım ve net bir iř bölümü gerekliliğı.
- Yerel yönetimler veya STK'lar mahallelerde heyecan yaratan eşit katılımcı g rişimlerin finanse edilmesi.
- Yerel tarım üretim kooperatiflerinin geliştirilmesi ( rneğın Hatay'daki yerel gastronomi değerlerine odaklanarak). Bu kooperatifler kültürel ve kırsal mirasın, dayanışmanın ve yerelde sürdürülebilir bir ekonomik aktörün kaynağı olabilir.
- Mimari öneme ve kültürel miras niteliğine sahip yapıların korunması için restorasyon ve yerel işçiliğe odaklanan öğrenme ve geliştirme faaliyetleri organize edilmesi.

..... Grup 2

Bu gruptaki tartişmalar birkaç konuya işaret etti: 1) Deprem  ncesi: yapısal olarak depreme dayanıklı bir binanın özelliklerini anlamak ve bu tür binaları talep etmeyi sağlayacak hazırlık ve eğitim ile geçmiş deprem felaketlerinden ders çıkaran yerel mekanizmaların kurulması 2) Deprem sırasında: dayanışma ve risk yönetimini üstlenen aktörler 3) Depremden sonra: geçici barınma ve gelecekteki yerleşimler için en uygun kentsel ve kırsal yerlerin belirlenmesi ve kısa vadeli     mler ile orta/uzun vadeli     mler arasındaki gerilimin yönetilmesi. Bu grubun tartişmaları aynı zamanda     mlerin çeşitlendirilmesi ve bu     mlere eşit katılım için ademi merkezileşiliğin önemini vurgulamaktadır. Bu tartişmalar, koordinasyon kaygısına dayanan merkezileştirme çabalarının genellikle koordinasyon sorunlarına yol açtığını ve hayır işlerine benzediğini vurgulamaktadır.

Bu grup kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- Medyanın ve kolektif bilincin yerel taleplerden yerel kolektif eyleme geçmek için kullanılması.
- Denetim mekanizmalarının     nc  sektör kuruluşlarına genişletilmesi ve standart bürokratik modellerin sınırları üzerine tartişmalar yapılması.

..... Grup 3

Grubun tartişmaları, depremlerin afete dönüşmemesi için mek n temelli bir dayanıklılık geliştirmenin ve eğer afete dönüşürse de buna etkili bir şekilde müdahale edebilmek için yerel kaynakların kullanılabilir olmasının temel mesele olduğuna işaret etti. Afetlerin  nlenmesi, iyileştirme ve yenileme çalışmalarına ilişkin yerel ve uluslararası örneklerden esinlenen grup yerel olarak kendi kendine yeterli, yapısal olarak sağlam ve yerel farklılıkları küresel yönelimle bir araya getiren mek n temelli dayanıklılık anlayışına vurgu yaptı ve řu hususların gerekliliğinin altını  ızdı:

- Yerel mimari dokunun kaybolmamasını sağlayan, düşük maliyetli ancak yapısal olarak sağlam teknik     mlerle konutların ve kamu binalarının dayanıklılığının güçlendirilmesi,
- Kritik yerel altyapılarda modülerlik sağlayarak bütün altyapı yerine sadece bir modülün değiştirilmesini ve y k devretmeye olanak tanıyan tamponlar oluşturulması,
- Afet sonrası acil barınma olanağı sağlayan toplumsal alanların oluşturulması,
- Temel  r nlerin tarım ve topluluk bahçeleri aracılığıyla yerel olarak üretilmesi ve yerel bir gıda tedarik zinciri aracılığıyla sunulması.

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- İnşaat mühendisleri, yerel topluluklarla birlikte çalışarak düşük maliyetli, yapısal olarak sağlam konutlar ortaya koyabilir, ayrıca kırsal bölgeler için ahır gibi hayvan barınaklarına odaklanabilir. Bu, meslek odaları ya da şirketler tarafından sosyal sorumluluk projeleri aracılığıyla organize edilebilir.
- Yerel yönetim,  niversiteler, STK'lar, özel sektör kuruluşları ve vatandaşlar, bağımsız denetim sağlamak için eşit katılım temelinde faaliyet gösteren çok taraflı bir konsey oluşturabilir.
- Yerel yönetimlerin yönetiminde,  evik karar verme süreçlerinde faydalanılabilecek, kitle kaynak kullanımına,  niversite, STK ve halka açık, veri tutarlılığını sağlayan inovatif     mlerden yararlanan ( rneğin blok zinciri teknolojisi), zarar görebilirlik ve tehlike senaryolarını incelemeyi sağlayan, kamuya açık bir veri platformu oluşturulabilir.

İletişim

Her grup iletişim konusunu temel bir unsur olarak ele almış olsa da, ikinci grup bu konuya özel bir önem verdi. Bu grubun tartişmaları iki temel konuya işaret etti: 1) Güven: bireylerin veya grupların bilgiye ve bilgi kaynağına güvenip g venmediğı, 2) Kamusal alan: iletişimin bireysel etkileşimlere indirgenmesini önleyen kamusal alanda diyalog kurmanın  nemi.

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- Bilginin ve kaynağının doğırlanmasına imkan veren açık kaynak platformları da dahil olmak üzere yeni iletişim mekanizmalarının geliştirilmesi.
- Yerel yönetimlerin, yerel toplulukları bir araya getirecek şekilde kamusal alanda çift yönlü diyalogu kolaylaştırması.

İyileştirici Alanlar

Birinci grup iyileştirici alanlara özel bir önem verdi. Bireylerin ve toplumların iyileşmesi-ne ve yenilenmesine katkıda bulunabilecek topluluk alanlarının oluşturulmasının  ne-mine vurgu yaptı.

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- Ortak alanlarda sanat ve/veya spor temelli faaliyetlerin sunulması. Örneğın, insanların ve yerel toplulukların bulundukları mek nı farklı bir şekilde görme-lerini veya duygularını yaratıcı bir şekilde ifade etmelerini sağlayan müzik te-melli atölye  alışmaları.
- Bir bölgede insanların birbirleriyle etkileşime girecekleri sosyal alanların yara-tılması. Örneğın, müşterek bahçeler.

İnovasyon

   nc  grup inovasyona özellikle dikkat çekti. Bu gruptaki tartişmalar, depreme hazır-lanma ve müdahale etme konularında daha iyi yollar sunan yeni    mlerin tasarlan-

ması ve uygulanmasının önemini vurguladı ve cevaplanması gereken konu ve sorulara dikkat çekti:

- Döngüsel ekonomi ile ilgili sorular, örneğin: mevcut tedarik zincirlerini bir deprem olduğunda nasıl hızlı bir şekilde yeniden yapılandırabilir ve yeniden kullanabiliriz? yıkılan binalardaki malzemeleri nasıl yeniden kullanabiliriz ( rneğin, tuğlaları, keresteleri, takviye çubuklarını ve betonu geri dönüştürebiliriz)?
- Depreme dayanıklı modeller için nasıl düşük maliyetli yeni ürünler, yöntemler ve tasarımlar geliştirebiliriz ( rneğin, tutumlu inovasyon)?
- Kendimizi ideal olmayan çözümlere mecbur bırakmadan depremlere karşı geçici çözümleri nasıl kalıcı çözümlere dönüştürebiliriz?

Grup, kolektif eylem için aşağıdaki  nerileri sundu:

- Depremlere dayanıklı tasarımlar ve uygulamalar için düşük maliyetli yeni ürünler, yöntemler ve tasarımlar oluşturmak üzere mimarlar ve inşaat mühendisleri yerel topluluklarla birlikte çalışabilir. Söz konusu çalışmalar  niversiteler tarafından, mümkünse şirketlerle ile işbirliği içinde organize edilebilir.
- Üniversiteler, girişimciler ve yerel aktörler yaşayan laboratuvarları veya deneme sahaları kurabilir ve yeni fikirlerin geliştirilmesi için yerel ekosistemler olarak start-up kuluçka merkezlerini destekleyebilirler.
- Üniversiteler, yerel olarak uygun olan inovatif uzlaşma modellerini tasarlamak ve uygulamak için diğer sektörlere ( rneğin petrol ve doğal gaz) bakabilir. Örneğin,  niversiteler deprem sonrası yaşanan mülkiyet sorunlarının çözümünde evlerini kaybeden yerel halkla, psikologlarla ve sosyologlarla birlikte çalışabilir.

Geleceğe Dair

Bu rapor sadece bir başlangıç. Yine de deprem kültürünün geliştirilmesine yardımcı olacak tartişmaları ve yaratıcı kolektif eylemleri harekete geçirmesini umuyoruz. Tüm bu çabalara ilişkin olarak sizleri alabileceğiniz tutum ve sorumlulukları değerlendirmeye davet ediyoruz.

Akademik dünyada sismik kültür, “yerel halkın depremle ilgili tüm faaliyetlerinin, tutumlarının, davranışlarının ve algılarının”³ bir bütünü olarak tanımlanmakta ve genellikle güvenlik zafiyetleri ve dayanıklı binaların inşasına ilişkin yerel bilgilerle bağlantılı olarak ele alınır. Disiplinler arası tartişmalarımız bunun deprem kültürü kavramının sadece bir parçası olduğunu vurguladı. Hem daha kapsamlı mek n temelli yaklaşımları ve hatırlama biçimlerini dikkate almamız gerektiğini hem de iyileştirici alanlara, sağlıklı iletişim kurma mekanizmalarına ve inovasyona ihtiyaımız olduğunu görüyoruz.

Bu alışma, bu hususlar üzerinde düşünmek ve harekete geçmek için bize bir başlangıç noktası sunuyor. Bu bağlamda, yerel yönetimler, STK’lar,  niversiteler, araştırma merkezleri, medya kuruluşları ve sanatçılar da dahil olmak üzere farklı kesimlere hitap eden iki öneri sunmak istiyoruz:

- Yerel kolektif eylem için kaynaklar ( rneğin finansman ve özelleştirilmiş eğitimler) sağlayarak bir tür katalizör rolü üstlenmek.
- Deprem kültürünün temel unsurları ve bu kültürün geliştirilmesi için gerekli süreçler üzerine diyalog kurulmasını sağlamak.

³ Karababa, F.S. and Guthrie, P.M., 2007. Vulnerability reduction through local seismic culture. IEEE Technology and Society Magazine, 26(3), pp.30-41.

TEŞEKKÜRLER

Çalıştay katılımcılarımıza değerli zamanları ve destekleri için teşekkür ederiz (*alfabetik sırayla*): Prof. Dr. Anlı Ataöv, Ayşe Özsoy, Beste Avcı Türkoğlu, Buğrahan Basmaz Ölmez, Associate Prof. Dr. Çiğdem Aksu, Dr. Dicle Kortantamer, Ecehan Balta, Prof. Dr. Emine Yetişkul, Ertan Karabıyık, Esen Çevik, Dr. Ferhan Palaz, Funda Erkal, Hatice Kübra Karakaya, Prof. Dr. İlhan Tekeli, İlke Öztürk, Dr. Jan Byczkowski, Prof. Dr. Koray Velibeyoğlu, Doç. Dr. Murad Tiryakioğlu, Dr. Nick Marshall, Özgür Çetinkaya, Prof. Dr. Özgür Kurç, Prof. Dr. Saime Özçürümez, Prof. Dr. Savaş Zafer Şahin, Serap Koydemir, Prof. Dr. Sibel Kalaycıoğlu, Tuğba Yıldırım, Prof. Dr. Ulaş Sunata, Prof. Dr. Vasilis Sarhosis, Dr. Zehra Güngördü

